

۲۱۲۹۷۹۳

آینده‌نگاری راهبردی در سازمان

دکتر صفر فضا

(عضو هیئت علمی دانشگاه بین‌المللی امام‌خانی)

دکتر مهدی قلیزاده

سرشناسه: فضل، صفر، ۱۳۴۴

عنوان و نام پدیدآور: آینده‌نگاری راهبردی در سازمان / صفر فضل، مهدی قلیزاده.

مشخصات نشر: تهران: نشانه آموز، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۲۰۷ ص.

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: آینده‌نگری

موضوع: FORECASTING

موضوع: سازمان - آینده‌نگری

موضوع: ORGANIZATION - FORECASTING

موضوع: آینده‌پژوهی

موضوع: FORECASTING - STUDY AND TEACHING

رده بندی کنگره: CB۱۵۸

رده بندی دیویی: ۳۰۳/۴۹

شماره کتابشناسی ملی: ۶۲۴۶۵۴۵

ناشر: انتشارات نشانه آموز

نام کتاب: آینده‌نگاری راهبردی در سازمان

مؤلفان: دکتر صفر فضل و دکتر مهدی قلیزاده

طراح گرافیک: آناهید صابونی زیالی

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۹

شابک: ۷-۷۳-۶۱۱۱-۶۲۲-۹۷۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی: سبب

چاپ: فتاحی

صحافی: یاسر

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: تهران - خیابان توحید - بالاتر از خیابان فرصت - بن بست آزادی - پلاک ۲

تلفن: ۶۶۵۹۳۵۹۶

WWW.NESHAANEH.IR : پایگاه اینترنتی

تمام حقوق مادی و معنوی این اثر برای نشر نشانه آموز محفوظ است.

عدم قطعیت درباره آینده، مدیران سازمان‌ها را برای شناسایی وضعیت‌های آینده و خلق آینده مطلوب به جست‌وجو در مورد ابزارها و روش‌های جدید وادار می‌کند. هدف اصلی آینده‌نگاری در سازمان شکل‌دهی به راهبردهای آینده سازمان است. آینده‌نگاری توانایی سازمان را برای پیش‌بینی فرصت‌ها و تهدیدهای در حال ظهور محیط و شناسایی مسیرهای وابستگی (شبکه‌ها) و عوارض (پیامدها) موفقیت^۱ (پیشران‌ها) تقویت می‌کند. محدوده تحقیقات آینده‌نگاری نه تنها شامل آینده فناوری و تحقیقات علمی بلکه دربرگیرنده آینده ابعاد مختلف دیگر واقعیت اجتماعی - اقتصادی است (۱). ساس^۲ و دیگران، ۲۰۱۵: ۳۷۷) آینده‌نگاری به طور موفقیت‌آمیزی در فرآیند ایجاد تصاویر منسجم^۳ و سردی از آینده در سطوح ملی و منطقه‌ای و هم‌چنین آینده صنایع و افراد استفاده شده است. تجرب حاصل از کاربرد مطالعات آینده‌نگاری تا به امروز نشان دهنده پتانسیل عظیم کاربرد آن در سطح ملی است.

آینده‌نگاری شامل رویه‌های مشاوره‌ای (مشورتی) برای تضمین بازخورد به و از بازیگران و عوامل مرتبط است. نقطه شروع آینده‌نگاری این‌هاور است که آینده‌های مختلف زیادی وجود دارد. اینکه دقیقاً کدام یک از این آینده‌ها رخ خواهد داد تا حدی به تصمیمات اتخاذ شده امروز بستگی دارد. بنابراین، آینده‌نگاری شامل یک نگرش فعال و هوشیارانه به سمت آینده است، با

۱- key success factors

۲-Ejdys

تشخیص اینکه انتخاب‌های امروز ما می‌تواند فردای آینده ما را شکل دهد و یا حتی خلق نماید. آینده‌نگاری سازمانی که می‌تواند آینده‌پژوهی در سازمان‌ها نامیده شود، بخشی از مدیریت راهبردی است. هدف آینده‌نگاری سازمانی خلق دورنمایی بلند مدت از آینده، شناسایی فرصت‌ها و تحولات خطرناک و در نتیجه توانمندسازی تصمیم‌گیرندگان برای تطبیق و سازگاری با این تغییرات است. تعهد سازمان‌ها به آینده‌نگاری می‌تواند به یک دیدگاه صنعتی توسعه و بسط داده شود که در آن رقبا برای بهترین مفروضات احتمالی آینده می‌جنگند که این به نوبه خود به تکامل کل صنایع کمک می‌کند. آینده‌نگاری ۱۰ ساله زنی‌های اقتصادی، تحلیل جامعه شناختی و یا پیش‌بینی‌های مربوط به حوزه فناوری؛ است. هدف ۱۰ ساله بررسی چندرشته‌ای^۲ در خصوص تغییر در تمامی حوزه‌های عمده‌ی زندگی می‌باشد. هدف ۱۰ ساله بررسی یافتن نیروهایی است که بر هم اثر گذاشته و سبب شکل دهی به آینده می‌شوند.

ارزش پژوهش‌های آینده‌نگاری بیهوده را از بین بردن پیش‌بینی آینده، به کاربردی بودن در برنامه‌ریزی و گسترش افق‌های دید جهت برآورد تمایلات جدید و در نتیجه، تغییر در نحوه سیاست‌گذاری وابسته می‌باشد. هدف از انجام این پژوهش‌ها هم آینده نیست بلکه این اقدامات به ما کمک می‌کند تا تصمیمات بهتری را امروزه اتخاذ کنیم. این امر 'رطوبت' روش‌هایی اعمال می‌شود که ما را مجبور می‌سازند احتمالات و خطرات آینده را پیش‌بینی کرده و نحوه مدیریت آنها را در نظر بگیریم. تمرکز کتاب حاضر بر روی مبانی و مفاهیم آینده‌نگاری سازمانی، به‌ویژه و مشتمل بر نه فصل می‌باشد که بر روی مجموعه‌ای از ابعاد آینده‌نگاری در سطح سازمان، نقش سخن گفته شده است. در فصل اول، بخش اول با عنوان "آینده‌نگاری راهبردی در سازمان، تعریف و اهمیت"، مباحثی در خصوص تعاریف، مبانی و مفاهیم مقدماتی آینده‌نگاری فراهم شده و مورد بحث قرار گرفته است. هدف از بررسی این بعد فراهم نمودن بینش بهتر در خصوص این نکته است که چگونه تعاریف و ازگان مربوط به آینده‌نگاری سازمانی شکل گرفته و در پژوهش‌ها مورد استفاده قرار گرفته است. در فصل دوم با عنوان "رویکردها و نظریه‌های آینده‌نگاری راهبردی در سازمان"، بر نظریات و رویکردهایی که منجر به تحلیل چگونگی کارکرد آینده‌نگاری در سطح سازمان و کمک آن به ارائه درک بهتری از آینده سازمان‌ها تاکید می‌نماید.

در فصل سوم با عنوان "عوامل موثر بر آینده‌نگاری راهبردی در سازمان"، بررسی عوامل بنیادین موثر بر کاربرد آینده‌نگاری در سطح سازمان پرداخته شده است.

در فصل چهارم با عنوان "فرایندها و مدل‌های آینده‌نگاری راهبردی در سازمان"، مرور کوتاهی بر مدل‌های اصلی آینده‌نگاری و فرایندهای آینده‌نگاری راهبردی در سازمان انجام شده است. در فصل پنجم با عنوان "روش‌شناسی آینده‌نگاری راهبردی در سازمان"، به تسهیل درک و استفاده از روش‌شناسی آینده‌نگاری از سوی سازمان‌ها معطوف شده است.

در فصل ششم با عنوان "روندها و موضوعات نوظهور شکل‌دهنده سازمان‌ها"، تمرکز بر روندها و موضوعات نوظهوری هست که آینده سازمان‌ها را شکل خواهند داد. همچنین در فصل هفتم جمع‌بندی و ارائه نتایج پرداخته شده است.

کتاب حاضر سعی دارد به موضوعات متعددی از قبیل چیستی آینده‌نگاری سازمانی، عوامل، فرایندها، روش‌ها و مدل‌های آینده‌نگاری سازمانی بپردازد و نمایی از روندهای شکل‌دهنده به آینده سازمان‌ها ارائه دهد.

از آنجا که کتاب آینده‌نگاری سازمانی به‌اولین بار، در کشور به این موضوع می‌پردازد، اشکالاتی در متن کتاب وجود دارد که ضمن پوزس از خوانندگان گرامی، درخواست می‌کنیم راهنمایی‌های بزرگوارانه خود را برای رفع این موارد در چاپ‌های آتی برای ناشر ارسال نمایند. لازم است در ویرایش اول کتاب از زحمات انتشارات تشکر ویژه داشته باشیم. امید است این اثر در به‌ثمر رسیدن دانش آینده‌پژوهی در سازمان‌های کشورمان تأثیر بسزایی داشته باشد.

صفر فضلی

دانشیار دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ره)

مهدی قلی‌زاده